

تجلی و حضور مضامین اعتقادی و اخلاقی و دینی در اشعار عبدالمنعم فرطوسی

سید کیهان شهدائی^۱، سوسن ولی زاده^۲

۱- استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران

۲- دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج (نویسنده مسئول)

چکیده

مفاهیم دینی و به ویژه مفاهیم قرآن کریم، تأثیر زیادی در مراحل مختلف حیات فردی و اجتماعی مسلمانان به صورت مستقیم و غیرمستقیم داشته است. بعد از مقوله‌های توحید، عبادت و خدا باوری، مؤلفه‌هایی همچون عدالت محوری، ظلم ستیزی، دنیاگریزی، برابری و جز آن همواره مورد نظر ادیبان به ویژه شیخ عبدالمنعم فرطوسی بوده است. بارزترین تأثیر این آمیزش و اختلاط را می‌توان در دست نوشته‌ها و دل سروده‌های این شاعر عرب زبان شیعی مشاهده نمود و در آثار ایشان مضامین اعتقادی و اخلاقی و دینی را در قالب آرایه‌های ادبی و استعاره، تلمیح، اقتباس، تضمین، قصص و تمثیل، به وفور یافت. بر این اساس پژوهش حاضر با عنوان «تجلی و حضور مضامین اعتقادی و اخلاقی و دینی در اشعار عبدالمنعم فرطوسی» به روش توصیفی تحلیلی و به شیوه مطالعات کتابخانه‌ای با ابزار فیش برداری انجام شد. نتایج این پژوهش بیانگر این است که اشعار زیبای فرطوسی آکنده از مضامین اعتقادی و اخلاقی و دینی می‌باشد و التزامات دینی و اخلاقی در اشعارش به خوبی نمایان و جلوه گر است. درون مایه‌ی بسیاری از اشعار دینی این شاعر را موعظه، نصایح و ارشادات دینی همچون ضرورت توجه به تقوای الهی، توسل به خداوند در همه حال، دعا، یاد مرگ، جهاد، نماز و ... تشکیل داده‌اند؛ و این در حالی است که اخلاق و تربیت اسلامی نیز به عنوان یکی دیگر از عناصر مهم در شعر فرطوسی حول مضامینی چون دعوت به مشورت و رایزنی، دعوت به صبر و بردباری، امر به معروف و نهی از منکر، رعایت حقوق دیگران، رازداری و نکوهش نمام و ... می‌چرخد.

واژگان کلیدی: مضامین اعتقادی، اخلاقی، دینی، عبدالمنعم فرطوسی، شاعر ولایی